

A Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság
Bf.III.42/2018/23. szám

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2019. évi március hó 26. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2019. évi április hó 9. napján kihirdette a következő

ítéletet:

A másodfokú bíróság a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt **I.rendű vádlott neve és 11 társa** ellen indított büntetőügyben a Kaposvári Törvényszék 3.B.433/2014/352/III. számú ítéletének I.rendű, II.rendű, III.rendű, IV.rendű, VI.rendű, VII.rendű, VIII.rendű, IX.rendű, X.rendű, XI.rendű, XII.rendű vádlottakra vonatkozó részét az alábbiak szerint változtatja meg:

I.rendű, II.rendű és III.rendű vádlottak költségvetést károsító bűncselekményét a Btk. 396.§ (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés b) pontjának I. és II. fordulata szerint minősülő, társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntettének minősíti.

III.rendű vádlott büntetését 2 (kettő) év szabadságvesztésre enyhíti, a büntetés végrehajtását 4 (négy) év próbaidőre felfüggeszti, egyben a közügyektől eltiltásra vonatkozó rendelkezést mellőzi. A szabadságvesztést a büntetés végrehajtásának elrendelése esetén börtönben kell végrehajtani.

A Kaposvári Törvényszék Gazdasági Hivatalánál Bj.I.335/2014. szám alatt nyilvántartott 1 db iratkötet (a **kft1.**-vel, a **kft2**vel és a **kft3.**-vel kapcsolatba hozható egyes iratok; Rkv.II.147/2013.) lefoglalását megszünteti és azt XII.rendű vádlott részére kiadni rendeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi IV.rendű vádlottat 30.185 (harmincezer-egyszáznyolcvanöt) forint, VI.rendű vádlottat 39.332 (harminckilencezer-háromszázharminckettő) forint, IX.rendű vádlottat 29.779 (huszonkilencezer-hétszázhetvenkilenc) forint másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

Indokolás

A Kaposvári Törvényszék a 2018. évi június hó 7. napján kihirdetett 3.B.433/2014/352/III. számú ítéletével I.rendű, II.rendű és III.rendű vádlottak büntetőjogi felelősségét a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396.§ (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés b) pont II. fordulata szerint minősülő, társtettesként elkövetett költségvetési csalás bűntettében, a Btk. 403.§ (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott, társtettesként, folytatólagosan elkövetett számvitel rendje megsértésének bűntettében, valamint a Btk. 345.§-ában meghatározott, társtettesként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében állapította meg.

Ezért I.rendű vádlottat halmazati büntetésül 5 év szabadságvesztésre és 5 év közügyektől eltiltásra, II.rendű vádlottat halmazati büntetésül 4 év 6 hónap szabadságvesztésre és 5 év közügyektől eltiltásra, míg III.rendű vádlottat halmazati büntetésül 2 év 8 hónap szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. A törvényszék a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát mindhárom vádlott esetében börtönben, míg a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napban határozta meg. A szabadságvesztés tartamába I.rendű és II.rendű vádlottak vonatkozásában az előzetes fogvatartásban töltött időt beszámította. I.rendű és II.rendű vádlottakat a gazdálkodó szervezet vezetői foglalkozásától, míg III.rendű vádlottat a könyvelői foglalkozástól vádlottanként 5-5 évre eltiltotta.

Az elsőfokú bíróság IV.rendű és VII.rendű vádlottak büntetőjogi felelősségét a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 276.§-ában meghatározott, bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében állapította meg. Ezért e vádlottakat - személyenként - 3 évre próbára bocsátotta.

VI.rendű, VIII.rendű, IX.rendű és X.rendű vádlottak bűnösségét az 1978. évi IV. törvény 276.§-ában meghatározott, bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében állapította meg. Ezért vádlottanként 250.000 forint pénzbüntetést szabott ki, melynek megfizetésére 10 havi részletfizetést engedélyezett. A pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre történő átváltoztatását helyezte kilátásba.

A törvényszék XI. és XII.rendű vádlottak büntetőjogi felelősségét a Btk. 396.§ (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében, valamint a Btk. 345.§-ában meghatározott, bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében állapította meg. Ezért vádlottanként -

halmazati büntetésül - 600.000 forint pénzbüntetést szabott ki, melynek megfizetésére 20 havi részletfizetést engedélyezett. A pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre történő átváltoztatását helyezte kilátásba.

A fentieken túlmenően az elsőfokú bíróság ítéletében rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről, a vagyonelkobzásról, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal polgári jogi igényének érvényesítéséről, a zár alá vételek feloldásáról, illetőleg a felmerült bűnügyi költség viseléséről is.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyészség az ítélet súlyosítása; I.rendű, II.rendű, valamint III.rendű vádlottak vonatkozásában hosszabb tartamú szabadságvesztés kiszabása, IV.rendű és VII.rendű vádlottak vonatkozásában próbára bocsátás intézkedés helyett pénzbüntetés kiszabása, XI. és XII.rendű vádlottak vonatkozásában pénzbüntetés helyett végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása, míg VI.rendű, VII.rendű, VIII.rendű, IX.rendű, X.rendű és XI.rendű vádlottak vonatkozásában a gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabása érdekében fellebbezett.

Az ítélet ellen I.rendű, valamint II.rendű vádlottak és védőjük elsődlegesen felmentésért, míg másodlagosan a büntetés enyhítése végett; III.rendű vádlott neve III. r. vádlott elsődlegesen bűncselekmény hiányában, másodlagosan bizonyítottság hiányában történő felmentése, míg védője elsődlegesen felmentés, másodsorban a büntetés enyhítése végett jelentett be jogorvoslatot.

IV.rendű és VI.rendű vádlottak védői enyhítésért, míg IX.rendű és XI.rendű vádlottak védői felmentésért jelentettek be fellebbezést.

XII.rendű vádlott és védője elsősorban az eljárás törvényes vád hiányában történő megszüntetése, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése, harmadlagosan a XII. r. vádlott bűncselekmény, illetőleg bizonyítottság hiányában történő felmentése érdekében élt perorvoslattal.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség átiratában, valamint a nyilvános ülésen jelen lévő képviselője útján az ügyészi fellebbezést módosított tartalommal tartotta fenn; I.rendű, II.rendű és III.rendű vádlottak vonatkozásában a költségvetést károsító cselekmény Btk. 396.§ (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés b) pontjának I. és II. fordulata szerinti, társtettesként, üzletszerűen és *bűnszövetségben* elkövetett költségvetési csalás büntetékénti minősítésére és e vádlottakkal szemben hosszabb tartamú büntetés kiszabására; IV.rendű és VII.rendű vádlottak vonatkozásában a próbára bocsátás intézkedés alkalmazása helyett pénzbüntetés kiszabására; XI.rendű és XII.rendű vádlottak terhére a pénzbüntetés kiszabása helyett végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabására, míg

VI.rendű, VII.rendű, VIII.rendű, IX.rendű, X.rendű, valamint XI.rendű vádlottak terhére a gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselői foglalkozástól való eltiltás alkalmazására tett indítványt.

A vádlottak és védőik a nyilvános ülésen jogorvoslati nyilatkozatukkal megegyező tartalommal szólaltak fel.

Az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetését követően, 2018. július 1-jén hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.), melynek rendelkezéseit a Be. 868.§ (1) bekezdése értelmében - bizonyos kivételekkel - a hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell. Hangsúlyozandó azonban, hogy a Be.870.§ (1) bekezdése alapján a törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az ezt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt a törvény másként szabályozza.

Ennek megfelelően a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság fellebbezéssel sérelmezett ítéletét a Be. 590.§ (1) bekezdése alapján a megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. A felülbírálat a Be.590.§ (2) bekezdése értelmében kiterjedt az ítélet megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására és az intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezésekre, az indokolás helyességére és az eljárási szabályok megtartására, illetve - a Be. 590.§ (7) bekezdése szerint hivatalból - az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekre is. A Be. 590.§ (8) és (9) bekezdései alapján ugyanakkor a felülbírálatnak nem képezte részét az ítéletnek **V.rendű vádlottra** vonatkozó része, mely első fokon jogerőre emelkedett.

A felülbírálat során a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást megalapozottnak találta, mely ekként mentes a Be. 592.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól; az teljeskörűen felderített, iratellenes megállapítást vagy téves ténybeli következtetést nem tartalmaz, az a vádlottak védekezésével szemben álló részében is a bizonyítékok indokolt és okszerű mérlegelésén alapul.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény rendelkezéseinek megfelelően, a tényállás alapos és hiánytalan felderítéséhez szükséges mértékben folytatta le akként, hogy a felmerülő jogi és ténybeli kérdésekben megnyugtatóan állást lehetett foglalni. Az ennek során feltárt és mérlegelési körébe vont bizonyítékokat külön-külön, és együttesen is a logika szabályainak megfelelően értékelte, ténymegállapításairól részletesen számot adva pedig indokolási kötelezettségét is megfelelően teljesítette.

XII.rendű vádlott meghatalmazott védője az ítélet érdemi felülbírálatát érintően azt

sérelmezte, hogy az elsőfokú eljárás során a tanács elnöke személyében - látszólag törvényes indok hiányában - változás következett be. Álláspontja szerint nem áll összhangban az Alaptörvénnyel az olyan bírói értelmezés, mely óvatossági okból bármely fokon tanácscserét tart helyénvalónak az erre irányuló, kifejezett jogszabályi felhatalmazás vagy közzétett alkotmányos követelmény nélkül. Erre figyelemmel a védő a Be. 608.§ (1) bekezdésének a) és b) pontjai alapján az ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta.

Ezért mindenekelőtt abban kellett állást foglalnia a másodfokú bíróságnak, hogy az ítélet érdemi felülbírálatra alkalmas-e. E kérdésben azonban nem osztotta a fenti védői érvelésben foglalt álláspontot.

Az elsőfokú eljárásban a tanács elnökének személyében bekövetkezett változást az Alkotmánybíróság 21/2016. (XI. 30.) AB határozat indokolásában kifejtettek indokolták. Eszerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből eredő alkotmányos követelmény, hogy a büntetőügy további elintézésében ne vegyen részt olyan bíró, aki az eljárás bármely korábbi szakaszában, így akár a nyomozás során bíróként járt el. Az alkotmányos alapjogsértés éppen abban nyilvánult volna meg, ha a Kaposvári Törvényszék elnöke nem intézkedik más tanácselnök kijelölése iránt. Mindez megfelel a BH 2018.70. szám alatt közzétett eseti döntésben írtaknak. Így az sem merülhet fel, hogy a terhelteket a törvényes bíráiktól megfosztották volna. Ekként tehát az elsőfokú bíróság munkájában kizárt bíró nem vett részt; az eljáró bíróság pedig egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban ítélezett, melynek folytán a Be. 608.§ (1) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott hatályon kívül helyezési ok nem állt fenn.

Következésképpen XII.rendű vádlott védőjének az ítélet hatályon kívül helyezését célzó jogorvoslati kérelme nem volt megalapozott.

XII.rendű vádlott védője emellett jogorvoslati nyilatkozatában annak a meggyőződésének adott hangot, mely szerint a vádirat törvényességi hiányosságban szenved. Érvelése szerint a XII. r. vádlottra vonatkozóan hiányzik a vád tárgyává tett cselekmény Be. 422.§ (1) bekezdésének b) pontja szerinti pontos körülírása, mely így nem felel meg a törvényes követelményeknek.

A védő jogi érvelése nem bizonyult megalapozottnak.

A vádirati tényállás III./ pontjában az ügyészség azt a megállapítást teszi, miszerint „I.rendű vádlott 2012. évben felvette a kapcsolatot korábbi ismerőseivel, XII.rendű vádlottal, aki ellenérték fejében felajánlotta a segítségét abban, hogy a 2011. évben elvégzett felújításról valótlán tartalmú, fiktív számlákat szerez be és ad át I.rendű vádlottnak" (vádirat 40. oldal középső bekezdés). Ezt követően pedig azt tartalmazza, hogy „XII.rendű vádlott a **kft1**.i telephelyén az okiratokat továbbította I.rendű

vádlott jelenlétében III.rendű vádlott könyvelő részére..." (vádirat 41. oldal utolsó előtti bekezdés).

A másodfokú bíróság XII.rendű vádlottra vonatkozó vádirati tényállást megfelelőnek tartotta a büntetőeljárás lefolytatásához, mivel abban a büntetőjogi felelősség megállapításához szükséges valamennyi adat szerepel különös tekintettel arra, hogy az ügyészség XII.rendű vádlottat *bűnsegédi* elkövetői minőségében vádolta meg. Ezért nem volt helye az eljárás Be. 567.§ (2) bekezdésének d) pontja szerinti, törvényes vád hiányában történő megszüntetésének XII.rendű vádlott esetében.

Egyebekben a másodfokú bíróság a Be. 608-610.§-aiban meghatározottak szerinti hatályon kívül helyezésre okot adó más körülményt nem észlelt, ekként az ítélet érdemi felülbírálatának nem volt akadálya.

Elöljáróban rögzíti a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság bizonyítékok értékelése körében elfoglalt álláspontjával túlnyomórészt egyetértett, így ezen indokok tételes megismétlését nem, csupán - bejelentett jogorvoslati kérelmekre figyelemmel - az alábbiak kiemelését tartotta szükségesnek.

Helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor I.rendű vádlott nyomozás során tett beismerő vallomását elfogadta, bár az I. r. vádlott e nyilatkozatát később visszavonta. A visszavonás okaként a nyomozó hatóság tagja által a sérelmére elkövetett hivatali bűncselekményeket jelölte meg. Emiatt kényszervallatás büntette, illetve bántalmazás hivatalos eljárásban büntette miatt feljelentést is tett. E büntetőeljárások közül az utóbbi feljelentést a Központi Nyomozó Főügyészség elutasította, míg a kényszervallatás büntette vonatkozásában indult büntetőeljárást - mivel a bűncselekmény elkövetése nem volt bizonyítható - megszüntette.

Erre tekintettel I.rendű vádlott védőjének azon hivatkozása, miszerint az I. r. vádlott csupán a nyomozó hatóság büntető törvénybe ütköző eljárása okán tett beismerő vallomást, nem fogadható el. Emellett I.rendű vádlott a gyanúsított kihallgatását megelőzően tanúként is vallomást tett, melynek jogszerűségével kapcsolatban aggály a védelem részéről sem merült fel. Ugyanakkor hangsúlyozni szükséges, hogy a beismerő vallomás megtételekor, I.rendű vádlott folytatólagos gyanúsított kihallgatásán a nyomozó hatóság tagjain túl dr. **ügyvéd1**, az I. r. vádlott meghatalmazott védője és dr. **ügyvédjelölt1** is jelen volt. Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság ítéletében írtak szerint, az I. r. vádlott vallomását az eljárás során beszerzett egyéb bizonyítékok is alátámasztották.

Mindezekre tekintettel megalapozottan helyezkedett az elsőfokú bíróság arra az álláspontra, hogy I.rendű vádlott beismerő vallomását el kell fogadni. Ezzel szemben a vallomás visszavonásának oka nem volt elfogadható, arra I.rendű vádlott észszerű

magyarázatot nem tudott adni.

Az elsőfokú bíróság a tényállást az okirati bizonyítékok mellett III.rendű, IV.rendű és VI.rendű vádlottak beismerő vallomására alapította. Ennek során nemcsak a saját szerepükre, hanem a vádlott-társak cselekvőségére is minden részletet érintően nyilatkoztak. E vádlottak vallomásai az okirati bizonyítékok tartalmával teljes mértékben egybecsengtek; azokat kétséget kizáróan alátámasztották.

Az I./ tényállási ponttal kapcsolatban a fenti bizonyítékok alapján megalapozottan jutott arra az álláspontra az elsőfokú bíróság, hogy a vád tárgyává tett számlák mögött valós gazdasági esemény nem történt. A fenti gyanúsítottai vallomásokon túl ugyanakkor ezt már önmagában alátámasztja a vád tárgyává tett, és a tényállás I/2., I/3., I/4. és az I/5. tényállási pontjainál feltüntetett táblázatok tartalma is, ahol részben olyan dátummal kiállított számlák szerepelnek, melyeket a számlatömbben egy megelőző sorszámú számlánál korábbi dátumra állítottak ki. Ez teljesen életszerűtlen és ellentmond az elemi logika szabályainak is. Ilyen számla található az ítélet 23. oldalán (alulról a 2., 3., 4. és 5.számla); az ítélet 27. oldalán (az utolsó 8 számla), de ide sorolható az ítélet 30. oldalán feltüntetett bizonylatok többsége, az ítélet 31. oldalán feltüntetett CO8SB9871616 és CO8SB9871615 sorszámú számlák, továbbá az ítélet 36. oldalán feltüntetett több számla is. Mindezek kétséget kizáróan azt támasztják alá, hogy a korábbi sorszámmal, de időben később kiállított számlák valóságtartalma megkérdőjelezhető, melyek így a fenti vádlotti vallomások hitelt érdemlőségét erősítik.

Emellett az elsőfokú bíróság által hivatkozott számlatömbök beszerzésének körülményei is kétséget kizáróan a beismerő vallomásokat támasztják alá. A vád tárgyává tett számlák olyan számlatömbből származnak, melyeket a számlák kiállítását követő időben szereztek be, amely így a beszerzés előtti időpontra kiállított bizonylatok hitelességét cáfolja meg.

A fentiek mellett az elsőfokú bíróság által helyesen hivatkozott **tanú1, tanú2, tanú3, tanú4, tanú5, tanú6, tanú7, tanú8, tanú9, tanú10, tanú11, tanú12, tanú13tanú14, tanú15, tanú16 és tanú17** tanúk vallomásaira, amelyekből kétséget kizáróan arra lehetett következtetést levonni, hogy az I./ tényállási pontban megnevezett gazdasági társaságok nem álltak üzleti kapcsolatban a **kft1.-**vel.

Mindezen bizonyítékok és egyéb körülmények alapján tehát észszerű kétely merült fel a vád tárgyává tett számlák valóságtartalmával kapcsolatban, melyből az elsőfokú bíróság helyesen vonta le azt a következtetést, hogy az abban foglalt gazdasági események a feltüntetett felek között nem történtek meg, tehát azok valótlan tartalmúnak minősülnek.

Ezen nem változtat az a tény sem, melyre IX.rendű vádlott védője utalt. Álláspontja

szerint I.rendű és II.rendű vádlottak, valamint a tanúk vallomásának újraértékelése alátámasztja a IX. r. vádlott tagadó védekezését. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság az I. r. és II. r. vádlottak védő által hivatkozott vallomását elvetette, így a védő erre alappal nem hivatkozhat. A tanúk vallomásán túl pedig a fentebb hivatkozott objektív körülmények is megcáfolják a IX.rendű vádlott által vezetett **bt1.** által kiállított számlák valóságtartalmát.

A tényállás II./ pontjában foglaltak kapcsán I.rendű és II.rendű vádlottak védője fellebbezésében azt fejtette ki, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján kétséget kizáróan megállapítható, miszerint a **kft1.** a vádiratban megjelölt külföldi cégekkel valós gazdasági kapcsolatban állt, így az annak során kiállított bizonylatok valóságtartalma felől nem lehet kétség. A védő fellebbezése indokolásában ezzel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy az adóalanyiság megállapítása szempontjából a közösségi adószám megléte nem bír jelentőséggel; ebből következően az adószámok kapcsán jelentkező esetleges hibák nem utalhatnak gazdasági események meg nem történtére. Emellett sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az I. r. és II. r. vádlottaknak kellene bizonyítania az adómentességre való jogosultságukat.

A védő fenti álláspontjával szemben a tényállás II./ pontja kapcsán a másodfokú bíróság álláspontja, hogy a vád tárgyává tett ügyletek tekintetében nem elsősorban az adóalanyiságnak, hanem az alábbi körülményeknek van döntő jelentősége. A számlák valóságtartalmának megítélésénél ugyanis abból kell kiindulni, hogy a gazdasági esemény

1. a számlán feltüntetett felek között jött-e létre,
2. a szolgáltatás nyújtására / áru értékesítésére a feltüntetett helyen, időben és módon került-e sor, valamint
3. az ellenszolgáltatás nyújtása a valóságban megtörtént-e.

E körben a számlák tartalma arra utal, hogy a **kft1.** a külföldi székhelyű gazdasági társaságoknak úgy értékesített színesfémhulladékot, hogy azt a magyarországi telephelyéről az általa megjelölt fuvarozókkal a külföldi gazdasági társaság telephelyére szállította. Ez azonban a beszerzett bizonyítékok alapján nem igazolható.

Egyrészt az **kft4** fuvarozó irataiban nem voltak azonosíthatók a vád tárgyává tett számlákon feltüntetett szállítások. Ez pedig arra utal, hogy ez a cég nem szállította ki a számlákon szereplő mennyiségű színesfémhulladékot a címzettnek.

Meggyőző érv a gazdasági események valótlanságára az is, hogy a számlák minden esetben átutalásos fizetési módot tartalmaznak, azonban átutalás ezekkel a bizonylatokkal kapcsolatban a vevők részéről a **kft1.** részére egyáltalán nem történt. Ekként az ellenérték kifizetése sem történt meg a valóságban, melynek tanúsítására a

számla lett volna hivatott. Márpedig az elemi életszerűséggel ellentétes ekkora mennyiségű és ilyen értékű fémhulladék ellenérték nélküli külföldre szállítása.

A nemzetközi fuvarokmányok (CMR) hiánya is arra utal, hogy a valóságban a számlákon szereplő szállítás nem történt meg, hiszen hitelt érdemlően nem lehet igazolni semmilyen módon azt, hogy a számlákon feltüntetett mennyiségű áru elhagyta volna Magyarország határát. Ennek alátámasztására a védő által a másodfokú eljárásban becsatolt, **GmbH1** által kiállított okiratokat sem lehetett elfogadni, hiszen azok olyan ügyletekre utalnak, melyek a vád tárgyává tett számlákkal nem voltak összefüggésbe hozhatók, ezért jelen ügy kapcsán nem bírnak jelentőséggel.

Mindezek alapján helyesen jutott arra az álláspontra az elsőfokú bíróság, hogy a tényállás II./ pontjában írt jogügyletek a valóságban nem történtek meg, így az ezekről kiállított bizonylatok fiktívek.

Egyetértett ugyanakkor a másodfokú bíróság a védővel abban, hogy a terhelt nem kötelezhető ártatlanságának bizonyítására. Ennek ellenére azonban I.rendű és II.rendű vádlottak megtehették volna, hogy az ügyészség által indítványozott bizonyítással szemben okirattal igazolják a vád tárgyává tett színesfémhulladék-szállítások megtörténtét. Ilyen adatokat azonban nem bocsátottak az eljáró bíróság rendelkezésére. A vádirat tényállításaival szembeni ellenbizonyítás tehát csupán lehetőség, nem kötelesség. Ez egy jogszabályoknak megfelelően, szabályosan működő gazdasági társaság esetében nem áll másból, mint a könyvelésben rendelkezésre álló adatok, okiratok bemutatásából.

A tényállás III./ pontja vonatkozásában XII.rendű vádlott védője - többek között - azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a számlák valótlanosságának megállapítását arra alapozta, miszerint az azokban feltüntetett gazdasági esemény nem az abban szereplő felek között történt. Ezt a körülményt azonban - álláspontja szerint - a vád nem tartalmazza, így azt figyelembe se lehetett volna venni. Ezen felül e tényállási pont kapcsán az egyes munkálatok körében megvizsgált bizonyítékok mikénti értékelését is sérelmezte.

Elöljáróban szögezi le a másodfokú bíróság, hogy a tényállás III./ pontja kapcsán a vád tárgyává tett számlák valóságtartalma hiányának más jogcímen történő megállapítása nem eredményezheti a vádon túlterjeszkedést, illetőleg a vádirat törvényességének hiányát. Az ügyészség e vádpontban azt róta XII.rendű vádlott terhére, hogy I.rendű vádlott részére valótlan tartalmú számlákat szerzett be. A jogcímekben való eltérés azonban - különösen a bizonyítékok mérlegelése alapján történő megállapítása - nem lehet gátja a tényállás megállapításának.

A védői fellebbezés indokolásában foglaltakkal szemben a bizonyítékok értékelése

körében az e vádponttal kapcsolatban felhozott elsőbírósági érveléssel a másodfokú bíróság mindenben egyetértett. A törvényszék által hivatkozott személyi bizonyítékok - így különösen tanú 18, **tanú19**, tanú 3 és **tanú20** tanúk vallomásai - azt támasztják alá, hogy a **kft1.** telephelyén elvégzett építkezési munkálatok nem a számlák kiállításának évében fejeződtek be.

Az a tény azonban, hogy az időben jóval korábban elvégzett munkáról később állítják ki a számlát, már önmagában alátámasztja a számla valótlanosságát; az egyes munkafázisok kapcsán felmerült anyag-, illetve munkaköltséget nem lehet egy összegben évek múltával elszámolni.

Az e tényállási pontban megállapított társasági adóhiány kapcsán pedig a másodfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Kúria által deklarált irányadó bírói gyakorlat alapján a valótlan tartalmú számlákkal elszámolt költségek helyett az elvégzett munkálatokkal összefüggésben ténylegesen felmerült költséget nem lehetett figyelembe venni. Ennél fogva helyesen jártak el az igazságügyi könyvszakértők a társasági adóhiány megállapításánál; aggálytalan szakvéleményüket az elsőfokú bíróság megalapozottan fogadta el.

A tényállás IV./ pontjában foglalt cselekmény kapcsán a másodfokú bíróság egyetért I.rendű vádlott védőjének abbéli felvetésével, miszerint a fiktív számlák könyvelésbe állítása önmagában nem jelenti a gazdálkodó szervezet adott üzleti évre vonatkozó vagyoni és pénzügyi helyzete áttekinthetőségének megghiúsítását.

A bűncselekmény szempontjából a vagyoni helyzet áttekinthetőségének megghiúsítása komplex értékelést igényel; e körben nem csupán a számlák valódiságát, hanem valamennyi, a társaság gazdálkodására irányuló szabály megtartását figyelembe kell venni. Az elsőfokú bíróság e tényállási pont kapcsán pedig nem csupán azt róta I.rendű vádlott terhére, hogy a könyvelésbe valótlan tartalmú számlákat állítottak be, hanem azt, hogy ennek folytán olyan helyzet állt elő, hogy a **kft1.**-el jogviszonyban álló más gazdálkodó szervezetek vagy állami szervek nem kaphattak megbízható és valós képet a társaság vagyoni helyzetéről a 2010-2011. üzleti években.

A számviteli rend megsértésének elkövetési magatartása éppen abban áll, hogy a számviteli szabályok betartására és betartatására köteles vezető tisztségviselő olyan helyzetet teremt a gazdálkodó szervezet könyvelésében, hogy abból a gazdasági társaság vagyonának és gazdálkodásának valós képe nem ismerhető meg.

Az I-III./ tényállási pontokban felsorolt magatartások pedig összességében vezettek oda, hogy a **kft1.** pontos vagyoni és pénzügyi helyzete utóbb már nem volt rekonstruálható. Ezt az ügyben kirendelt igazságügyi könyvszakértő aggálytalan szakvéleményében meg is állapította, mellyel a másodfokú bíróság is egyetértett.

I.rendű vádlott védője arra is hivatkozott, hogy e vádlott egyáltalán nem volt tisztában a számviteli szabályokkal. Ez azonban felelősségét nem menti; a törvényhozó ugyanis e tényállásban gazdasági társaság vezető tisztségviselőjének objektív felelősségévé teszi a könyvelési szabályok pontos betartatását, így az a hivatkozás, hogy a szabályokkal az elkövető nem volt tisztában, nem fogadható el.

A fentiek szerint megállapított tényállás tehát a Be. 591.§ (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

E tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlottak büntetőjogi felelősségére.

Erre figyelemmel I.rendű, II.rendű, III.rendű, X.rendű, IX.rendű és XII.rendű vádlottak és védőik e vádlottak felmentésére irányuló fellebbezéseik nem voltak megalapozottak.

A cselekmények minősítése túlnyomórészt megfelelt a büntető anyagi jogszabályoknak.

I.rendű, II.rendű és III.rendű vádlottak esetében a költségvetést károsító bűncselekménnyel összefüggésben a fellebbviteli főügyészség indítványozta a bünszövetségben történő elkövetés megállapítását is. I.rendű vádlott védője ugyanakkor azt hangsúlyozta, hogy a bünszövetség fogalmának egyes elemeit a vádirat nem tartalmazza, ezért nincs helye e minősítő körülmény megállapításának, kiváltképp a másodfokú eljárás során.

A Btk. 459.§ (1) bekezdésének 2. pontja szerint bünszövetség akkor létesül, ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezeten követ el, vagy ebben megállapodik, és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, de nem jön létre bünszervezet.

A bünszövetség fogalmi elemeit a Legfelsőbb Bíróság IV. Büntető Elvi Döntésében foglalta össze. E minősítő körülmény megállapításának akkor van helye, ha a bünszövetség valamennyi fogalmi eleme megvalósul.

Az elvi döntés szerint a törvény a bünszövetség fogalom-meghatározásánál a bűncselekmények szervezett elkövetését értékeli, vagyis azt az esetet, amikor a közreműködőknek, tehát a bünszövetség tagjainak a megállapodása több bűncselekmény megvalósítását célozza anélkül, hogy minden egyes bűncselekmény

végrehajtásának a részleteit is megszervezzék. A bűncselekmények szervezett elkövetése magában foglalja a megvalósításukra irányuló előzetes megállapodást is. A megállapodás leggyakoribb formája a szóbeli (vagyis kifejezett) megállapodás. De ennek kell minősíteni a hallgatólagos, vagyis a félreérthetetlenül a bűnözésre irányuló akarategységet is. Ilyen megállapodásra általában az olyan cselekményeknél lehet következtetni, ahol az elkövetők ismétlődően, az azonos vagy a hasonló alkalmat keresték vagy használták fel a bűncselekmények megvalósításához. Amikor tehát az elkövetők ráutaló magatartásából egyértelműen felismerhető a bűnözésre irányuló következetesség, tervszerűség és akarategyezés, a hallgatólagos megállapodás megvalósul.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a fenti elvi döntés alapján a bünszövetségben történő elkövetés megállapítható. I.rendű, II.rendű és III.rendű vádlottak tudtak arról, hogy a vád tárgyává tett számlák valótlan tartalmúak, ennek ellenére intézkedtek a könyvelésbe történő beállításukról, és az adókötelezettség körében történő felhasználásukról. A bűncselekmények elkövetésével ekként mindhárman tisztában voltak, azt bevallási időszakonként ismétlődően, ugyanolyan módon valósították meg. III.rendű vádlott pedig I.rendű és II.rendű vádlott alkalmazásában állott. Ekként megállapítható, hogy a vádlottak közötti hallgatólagos megállapodás is létrejött a valótlan tartalmú számlák felhasználása révén az adókötelezettség jogellenes csökkentésére, valamint a számviteli szabályok megsértésére.

A bünszövetség fogalmi elemei mind I.rendű, mind II.rendű, mind pedig III.rendű vádlottak vonatkozásában megállapíthatók, ezért a terhükre rótt költségvetést károsító cselekmény helyesen a Btk. 396.§ (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés b) pontjának I. és II. fordulata szerint minősül.

Ezért a fellebbviteli főügyészség eltérő minősítést célzó fellebbezése eredményre vezetett.

III.rendű vádlott védője ezen felül vitatta a III. r. vádlott terhére megállapított társtettesi elkövetői minőséget. Érvelésének lényegi tartalma abban foglalható össze, hogy a bűncselekményt kizárólag a gazdasági társaság adóbevallás benyújtására kötelezett vezető tisztségviselője követheti el.

A Btk. 396.§ (1) bekezdésének a) pontja szerint, aki a költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vagy költségvetésből származó pénzeszközök vonatkozásában mást tévedésbe ejt, tévedésben tart, valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz, vagy a valós tény elhallgatja és ezzel egy vagy több költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz, bűncselekményt követ el.

E tényállásból megállapítható, hogy a bűncselekményt nem kizárólag a gazdálkodó

szervezet erre kötelezett tisztségviselője, hanem minden olyan személy elkövetheti, aki a költségvetésből származó pénzeszközökkel kapcsolatban az adóhatóság felé nyilatkozatot tesz. Miután III.rendű vádlott tudott a könyvelésbe beállított számlák egy részének valótlan voltáról, valamint arról, hogy ezek az adóbevallási kötelezettség teljesítése során felhasználásra kerülnek, így azzal is pontosan tisztában volt, hogy az adóbevallás ilyen adatokkal történő benyújtása az adófizetési kötelezettség jogellenes csökkenéséhez vezet. Erre figyelemmel a költségvetési csalás büntetnének törvényi tényállási elemeit valósította meg. Ugyanakkor e bűncselekményt I.rendű és II.rendű vádlottakkal együtt, egymás tevékenységéről tudva, közösen követte el, ezért elkövetői minősége kizárólag a Btk. 13.§ (3) bekezdése szerint társtettesként kerülhetett megállapításra.

III.rendű vádlott védőjének a társtettesi minőség mellőzésére vonatkozó jogorvoslati kérelme tehát nem volt megalapozott.

Az elsőfokú bíróság Btk. 2.§-ának alkalmazása körében kialakított álláspontjával a másodfokú bíróság mindenben egyetértett. Így megalapozottan helyezkedett arra az álláspontra, hogy I.rendű, II.rendű, III.rendű, illetve XI.rendű és XII.rendű vádlottak vonatkozásában a hatályos büntető törvény (Btk.) enyhébb elbírálást tesz lehetővé.

A büntetés kiszabása során irányadó tényezőket az elsőfokú bíróság túlnyomórészt helyesen állapította meg, és - egy kivétellel - azokat a tényleges súlyuknak megfelelően értékelte.

Tévedett azonban akkor, amikor a vádlottak terhére súlyosító körülményként értékelte a bűnhalmazatot. Mivel a halmazat a Btk. 81.§-a folytán már önmagában a büntetés súlyosítását jelenti, annak bünteteskiszabási tényezőként történő számbavétele a kétszeres értékelés tilalmába ütközne. Ezzel szemben helyesen azt lehetett I.rendű, II.rendű és III.rendű vádlottak terhére értékelni, hogy a halmazatban álló cselekményeik száma a kettőt meghaladja.

III.rendű és VI.rendű vádlottak esetében helyesen nem a büntetett előéletük, hanem az esik a terhükre, hogy visszaesőnek nem tekinthető speciális bűnismétlőnek minősülnek.

VIII.rendű vádlott terhére súlyosító körülményként büntetett előélete nem értékelhető, hiszen őt legelőször a Szegedi Járásbíróság a 2017. augusztus 22. napján jogerőre emelkedett határozatával marasztalta el, mely a vád tárgyává tett cselekmények megvalósítását követő időre esik.

Osztotta ugyanakkor az ítélőtábla a törvényszék álláspontját a tekintetben, hogy

valamennyi vádlott javára igen nyomatékos enyhítő körülményként kellett értékelni a bűncselekmény elkövetése óta eltelt időt. Ez egyes vádlottak esetében megközelíti, míg más vádlottak esetében meg is haladja a terhükre megállapított bűncselekmény törvény szerinti elévülési idejét.

III.rendű, IV.rendű, valamint VI.rendű vádlottak javára enyhítő körülményként kellett figyelembe venni a bűnösségükre kiterjedő, és a vádlott-társaikat is terhelő beismerő vallomásukat. A büntetés kiszabása során figyelembe vehető fenti enyhítő körülmény nyomatéka abban áll, hogy e nyilatkozatok a tényállás és ebből következően a vádlott-társak büntetőjogi felelőssége megállapításának is alapjául szolgált.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság - kisebb súllyal, de - I.rendű vádlott javára értékelte később visszavont beismerő vallomását, mert ezen előadása a pontos tényállás és vádlott-társai büntetőjogi felelősségének megállapításához szintén hozzájárult.

A fentebb kifejtettek alapján a másodfokú bíróság - különösen a beismerő vallomásra, valamint alkalmazotti státuszára figyelemmel - a cselekmény elkövetésében játszott csekélyebb szerepe okán III.rendű vádlottal szemben alkalmazott joghátrány mértékét eltúlzottnak találta, ezért a vele szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát - a Btk. 82.§ (2) bekezdés d) pontjában írt törvényi lehetőség teljes kimerítésével - 2 évre enyhítette. A javára értékelt bűnösségi körülmények túlsúlyára figyelemmel pedig a másodfokú bíróságnak az a meggyőződése alakult ki, hogy III.rendű vádlottal szemben a büntetés Btk. 79.§-ában meghatározott célja a szabadságvesztés tényleges végrehajtása nélkül is elérhető, ezért azt a Btk. 85.§ (1) bekezdése alapján próbaidőre felfüggesztette. A próbaidő tartamát a Btk. 85.§ (2) bekezdése szerint 4 évben határozta meg, mellőzve a közügyektől eltiltásra vonatkozó rendelkezést. A szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztése okán pedig a végrehajtási fokozattal és a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos rendelkezéseket értelemszerűen a végrehajtás utólagos elrendelése esetén kell alkalmazni.

A fentiek szerint III.rendű vádlott védőjének a büntetés enyhítését célzó fellebbezése megalapozott volt.

I.rendű és II.rendű vádlottakkal szemben alkalmazott büntetés nemével és mértékével a fenti bűnösségi körülményekre, valamint a bűncselekmények tárgyi súlyára figyelemmel a másodfokú bíróság egyetértett. E körben azt volt szükséges hangsúlyozni, hogy az enyhítő körülmények túlsúlyára, továbbá az ítélet egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező egyes rendelkezései folytán a vagyoni hátrány jövőbeli jelentős mértékben történő megtérülésére figyelemmel I.rendű és II.rendű vádlottak vonatkozásában az elsőfokú bíróság által alkalmazott joghátrány

kellően szolgálja a Btk. 79.§-ában meghatározott büntetési célok elérését, ezért az ítélőtábla a büntetés súlyosítására nem látott törvényes lehetőséget.

A további vádlottakkal szemben meghatározott jogkövetkezmények arányban állnak a vádlottak személyében rejlő társadalomra veszélyességével, a cselekmények tárgyi súlyával, valamint az enyhítő és súlyosító körülményekkel. Ezért a másodfokú bíróság nem látott lehetőséget e vádlottak vonatkozásában alkalmazott intézkedés helyett büntetés kiszabására, illetve a kiszabott büntetésének súlyosítására, illetőleg velük szemben foglalkozástól eltiltás alkalmazására. Ez utóbbi joghátrány alkalmazását a jelentős időmúlás sem indokolja. Ugyanígy nem látott lehetőséget az egyébként messzemenő méltányossággal megállapított joghátrányok enyhítésére sem.

Következésképpen sem a vádlottak büntetésének súlyosítását célzó ügyészségi, sem I.rendű, II.rendű, III.rendű vádlottak büntetésének enyhítésére, míg IV.rendű és VI.rendű vádlottakkal szemben alkalmazott intézkedés enyhítésére irányuló jogorvoslati kérelmek nem voltak megalapozottak.

Az elsőfokú bíróság ítéletének az egyszerűsített felülvizsgálattal érintett rendelkezései túlnyomórészt törvényesek voltak.

E körben azonban észlelte a másodfokú bíróság, hogy egy bűnjel: a Bj.I.335/2014. szám alatt nyilvántartott 1 db iratkötet tekintetében az elsőfokú bíróság nem hozott határozatot, ekként annak lefoglalását a Be. 320.§ (1) bekezdésének a) pontja alapján megszüntette és a bűnjelet XII.rendű vádlottnak rendelte kiadni a Be. 321.§ (3) bekezdése szerint.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság fellebbezéssel megtámadott ítéletét a Be. 606.§ (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be. 605.§ (1) alapján helybenhagyta.

A másodfokú bíróság IV.rendű, VI.rendű, valamint IX.rendű vádlottakat külön-külön kötelezte a másodfokú eljárásban a védelmük ellátásával összefüggésben felmerült bűnügyi költség megfizetésére a Be. 613.§ (1) bekezdése alapján.

Pécs, 2019. április 9.

Dr. Tóth Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Hudvágner András s.k. előadó bíró, Dr. Bencze Beáta s.k. bíró

A Kaposvári Törvényszék 3.B.433/2014/352/III. számú ítéletének I.rendű, II.rendű, III.rendű,

IV.rendű, VI.rendű, VII.rendű, VIII.rendű, IX.rendű, X.rendű, XI.rendű, valamint XII.rendű vádlottra vonatkozó része a Pécsi Ítéltábla Bf.III.42/2018/23. számú ítélete folytán - az abban írt változtatásokkal - a 2019. évi április hó 9. napján jogerőre emelkedett, és - fel nem függesztett részében - végrehajthatóvá vált.

Dr. Tóth Sándor s.k

a tanács elnöke